

18. Huoltotoimi¹⁾

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Kertomusvuonna jatkunut lamakausi ja esiintynyt työttömyys aiheuttivat kaupungin asukkaiden keskuudessa lisääntyvää huoltoavun tarvetta, mistä johtui, että huoltoaputapausten lukumäärät vuoden aikana ja vastaavasti huoltoviraston työmäärä kasvoivat. Eniten huoltoaputapauksia oli maaliskuussa ja joulukuussa ja vähiten elokuussa. Edellisenä vuonna tehty esitys uuden, väliaikaisen huoltotoimiston perustamisesta johti kertomusvuoden tammikuussa VII huoltotoimiston avaamiseen.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta tai siihen oleellisesti liittyvästä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä seuraavat jäljempänä mainittuina päivinä annetut lait ja asetukset: 29.1. valtioneuvoston päätös yleiseen alkoholisti-huoltolaan määrätyn hoidosta huoltolassa sekä matkasta huoltolaan ja sieltä pois johtuvista kustannuksista ja yleisen alkoholistihuoltolan hoitomaksuista, 29.1. valtioneuvoston päätös irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannusten määrän vahvistamisesta, 14.5. valtioneuvoston päätös perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen 1 §:n muuttamisesta, 20.3. laki ja asetus työttömyysavustuksesta, 2.6. työnvälityslaki ja asetus sen täytäntöönpanosta, 26.6. asetus lapsilisälain täytäntöönpanoasetuksen muuttamisesta, 23.12. lait työllisyyslain voimassaoloajan pidentämisestä ja työttömyysavustuksesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Huoltoavun vaikutuspiiri, johon luetaan avustuksia saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna kaikkiaan 35 193 henkilöä eli 7.9 % väestöstä. Vastaava suhdeluku oli edellisenä vuonna 7.7 %. Edelliseen vuoteen verraten huoltoavun vaikutuspiiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä nousi 1 477 henkilöllä eli 4.4 % (ed. v. 10 733 henkilöllä eli 46.7 %). V:n 1935 jälkeen ei huoltoavun vaikutuspiiri yhtenäkkään vuonna ole kasvanut niin suureksi kuin kertomusvuoden vastaava absoluuttinen lukumäärä. Väkilukuun verrattuna taas em. suhdeluku on korkein sitten v:n 1937.

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen kertomuksen eripainoksessa.

Huoltolautakunnan työtuissa huoltosuhteessa olevien työntekijäin määrä oli keskimäärin hieman korkeampi kuin edellisenä vuonna, samoin heidän työpäiviensä luku. Raittiushuollon kohteena olleiden juopuneina tavattujen henkilöiden lukumäärät nousivat jonkin verran edellisestä vuodesta, kun sitä vastoin irtolaishuollossa ja alkoholistihuollossa olleiden luku aleni ¹⁾. Valtion kustantamien sosiaalisten toimenpiteitten ja avustusten osalta voidaan mainita, että lapsilisää, invalidirahaa, invalidihuoltoa, sotilasavustusta ja ammattiopintojen avustuksia saavien lukumäärät nousivat, kun sitä vastoin sotaorpojen työhuoltoa saavien luvut alenivat. Kodinhoitoa saavien perheiden luku oli jonkin verran suurempi kuin edellisenä vuonna.

Huoltotoimen bruttomenot ²⁾ nousivat edellisestä vuodesta n. 300.0 mmk:lla ollen kertomusvuonna 2 460.8 mmk. Nettomenot olivat n. 1 628 mmk eli n. 190.8 mmk suuremmat kuin edellisenä vuonna.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä, varajäseniä ja varalisiä jäseniä oli vastaava määrä. Lautakuntaan kuuluivat v:ksi 1957—1959 valittuina jäseninä: rva Katariina Andersson, yhteiskuntat.kand. Heikki Hilpi, kontt.pääll. Konsti Järnefelt, asent. Harry Lindgren, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, rovasti Axel Palmgren, toimits. Veikko Porkkala, teol. tri Veikko Päivänsalo, kirjanpit. Aune Salminen, toimits. Aune Seme ja opetusneuvos Hilja Vilkema; varajäseninä lakit.lis. Georg Ehrnrooth, past. Erkki Ervamaa, rva Nimma Gröhn, liinavaatevarast.hoit. Vieno Hänninen, sosion. Tor Högnäs, kirjanpit. Lahja Koski, pankkivirk. Mirjam Kotilainen, työnjoht. Aarne Lipasti, fil.kand. Annikki Mäkinen, vaat.työntek. Irma Parviainen sekä rva Saima Saveri; lisäjäseninä tarkastaja Maija Ahlberg, lakit. lis. Georg Ehrnrooth, hallikaitsija Eino Hintikainen, toimist.hoit. Sylvia Honkavaara, ekon. Juhani Lampi, rva Jenny Linko, autonkulj. Oiva Lundén, rva Katri Nieminen, rva Veera Pessi, toiminnanjoht. Irma Turunen sekä valtiot. maist. Martti Valla; varalisiä jäseninä ompelija Elsa Heiskanen, rva Sisko Henell, sosion. Tor Högnäs, sair. hoit. Kirsti Järvinen, kirvesmies Karl Lampila, rva Gunnel Meinander, vaatturi Gunnar Nyman, huoltojoht. Robert Orava, kappaompelija Liina Pyykkö, os.siht. Eeva Sallavo sekä johtajatar Tyyne Särkijärvi.

19.7. edesmenneen kontt.pääll. Konsti Järnefeltin tilalle valittiin lähetysneuvos Reino Kuusi.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt 19.7. saakka, sen jälkeen jäsen Kuusi ja varapuheenjohtajana jäsen Palmgren.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaalihoijesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 12 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja

¹⁾ Alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimenpiteiden kohteena olleiden henkilöiden lukumäärän aleneminen aiheutui siitä, että tässä työssä olleiden huoltotarkastajien lukumäärää jouduttiin supistamaan ja siirtämään heitä huoltoaputapausten voimakkaan lisääntymisen vuoksi huoltoapuasioita hoitaviin huoltotoimistoihin.

²⁾ Lukuun ottamatta Kansaneläkelaitokselle kustannusosuuksina suoritettuja 647 150 608 mk.

holhousjaoston, 7 huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä väestöasiainjaoston.

Hallintojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt ja 19.7. alkaen puh.joht. Kuusi sekä jäseninä varapuheenjohtaja Palmgren, jäsenet Päivänsalo ja Hilpi, huoltotoimen toim.joht. Toivola sekä huoltoviraston apul. johtajat Salo, Alho ja Walli.

Omaisuus- ja holhousjaostoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja sekä jäseninä Andersson ja Ehrnrooth.

Huoltojaostoissa I—VII toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä huoltoviraston apulaisjohtaja sekä jäseninä yksi jäsen ja yksi lisäjäsen, nimittäin I jaostossa Porkkala ja Lampi, II jaostossa Salminen ja Lundén, III jaostossa Lindgren ja Ahlberg, IV jaostossa Salminen ja Honkavaara, V jaostossa Seme ja Linko, VI jaostossa Porkkala ja Valla sekä VII jaostossa Palmgren ja Hintikainen.

Alkoholistihuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja ja jäseninä v. Martens ja Hintikainen.

Työhuoltojaoston puheenjohtajana oli apul.joht. Salo sekä jäseninä Vilkemaa ja Pessi.

Väestöasiainjaoston puheenjohtajana oli apul.joht. Walli sekä jäseninä Seme ja Turunen.

Huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokuntiin kuuluivat kolmivuotiskaudeksi 1957—1959 (Tervalammen työlaitoksen huoltoasiain johtokunnan osalta v:ksi 1959) valittuina:

Huoltolaitosten johtokuntaan Päivänsalo, Andersson ja Turunen, joista Päivänsalo puheenjohtajana; Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan Hilpi, Järnefelt 19.7. saakka, sen jälkeen Kuusi ja v. Martens, joista Hilpi puheenjohtajana, Tervalammen työlaitoksen huoltoasiain johtokuntaan työlaitoksen joht. Veikko Laajarinne, vartijain esimies Nikolai Hautaviita ja kansak.op. Aatos Tanskanen, joista Laajarinne puheenjohtajana sekä työtupien johtokuntaan Palmgren, Lindgren ja Lampi, joista Palmgren puheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja, alkoholistihuoltojaostossa toimitsija Martti Jokinen sekä omaisuus- ja holhousjaostossa, huoltolaitosten johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa valtiot.kand. Veikko Järvinen.

Tilisäännön edellyttäminä kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastajina toimivat huoltolautakunnan valitsevat jäsenet Palmgren ja Salminen.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 12 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 160 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 12 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 143 asiaa tai asiaryhmää. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Pöytäkirjojen Kokouksia pykälien luku		Jaosto	Pöytäkirjojen Kokouksia pykälien luku	
I	26	250	Omaisuus- ja hol-		
II	26	296	housjaosto	12	253
III	25	316	Väestöasiainjaosto ..	19	19
IV	27	303	Työhuoltojaosto	27	221

Jaosto	Pöytäkirjojen		Jaosto	Pöytäkirjojen	
	Kokouksia	pykälien luku		Kokouksia	pykälien luku
V	26	464	Alkoholistihuolto-		
VI	40	327	jaosto	27	977
VII	24	262			

Huoltolaitosten johtokunta kokoontui 12 kertaa käsitellen 315 asiaa.

Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 11 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykälä yhteensä 109. Tervalammen työlaitoksen huoltoasiain johtokunta kokoontui 35 kertaa ja oli sen käsittelemien pykälien lukumäärä 254. Työtipien johtokunta kokoontui 11 kertaa käsitellen 128 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Yksityisten vanhainkotien tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi merkitystä määrärahasta yksityisten vanhainkotien tukemiseksi huoltolautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 29 vanhainkodin ylläpitomenoihin helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien osalta 12 811 125 mk. Avustuksista osallisiksi tulleissa vanhainkodeissa oli yhteensä 877 hoitopaikkaa ja niissä hoidettujen helsinkiläisten vanhuksien hoitopäivien luku edellisenä vuonna (v. 1958) oli kaikkiaan 300 378 (20. 4. 62 §).

Äiti- ja lapsikotien tukeminen. Huoltolautakunnan talousarvioon merkitystä äiti- ja lapsikotien tukemiseen tarkoitettusta määrärahasta huoltolautakunta jakoi avustuksina viidelle Helsingissä toimivalle ja helsinkiläisten tarvetta palvelevalle äiti- ja lapsikodille yhteensä 2 594 400 mk (23. 3. 48 §).

Vanhusten lomanvietto- ja kesävirkestystoiminnan tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi vanhusten lomanvietto- ja kesävirkestystoimintaan merkitystä määrärahasta jaettiin avustuksina yhteensä 18:lle vanhusten lomanvietto- ja kesävirkestystoimintaa harjoittavalle järjestölle yhteensä 622 400 mk (11. 5. 71 §).

Invalidijärjestöjen tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi merkitystä määrärahasta invalidijärjestöjen avustamiseen huoltolautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 11:lle invalidijärjestölle 9.25 mmk, helsinkiläisten invalidien omatoimisuuden ja itse-elatuskykyisyyden edistämiseen tähtäävään toimintaan käytettäväksi (20. 4. 63 §) sekä lisäksi erikseen Sotainvaliidien Veljesliitolle 4.2 mmk samaan toimintaan käytettäväksi (24. 8. 98 §).

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksina Kotikerho-nimiselle yhdistykselle 900 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon Kannatusyhdistykselle 400 000 mk ja Kansan Raittiusavulle 100 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi (19. 1. 23 §).

Huoltolautakunnan edustajat. Huoltolautakunnan edustajaksi Oulunkylän Vapaan Huollon säätiön isännistöön v:ksi 1958—1960 valittujen toimistonhoitaja Ingrid Johanssonin ja hänen varamiehensä huoltotarkastaja Selli Nilssonin tilalle heidän eläkkeelle siirtymisensä johdosta valittiin jäljellä olevaksi toimikaudeksi huoltotarkastaja Pentti Arvo ja varaedustajaksi huoltotarkastaja Pentti Vuolinka (hall. jsto 2. 11. 117 §).

Muista päätöksistä mainittakoon avustuskustannusten tarkistaminen elinkustannusten nousun vuoksi (20. 4. 65 §) ja toipilasrahan jako-ohjeiden tarkistaminen kansaneläkkeen osittaista tukiosaa saavien osalta (26. 10. 140 §).

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: tilapäisten vanhainkotosastojen perustamista huoltolaitosten vapaina oleviin henkilökunnan asuntoihin (2. 1. 10 §); kaupungin edustajien nimeämistä Helsingin A-klinikan johtokuntaan (19. 1. 17 §); huoltolaitosten suunnittelutoimikunnan asettamista ja sen jäsenten nimeämistä (23. 3. 51 §) ja Koskelan sairaskodin pesula- ja lämmittäjähenkilökunnan sijoittamista (24. 8. 115 §). Lisäksi muista esityksistä mainittakoon sosiaaliministeriölle tehdyt esitykset, jotka koskivat määrärahan varaimista Tervalammen työlaitoksessa oleville alkoholisteille järjestettävää ryhmäterapiaa varten (19. 1. 19 §) ja alkoholistien huoltoa Tervalammen työlaitoksessa koskevan sopimuksen täydentämistä (24. 8. 108 §).

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa annettiin eri viranomaisille lukuisia lausuntoja, joista osan käsittelee huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: kaupunginhallituksen asettaman vuosilomasijaisten vähentämiskomitean esitystä (23. 2. 37 §); 1. 2. 1959 pidetyn vanhusten neuvottelukokouksen ehdotuksia (20. 4. 61 §); lisähoitopaikkojen varaimista Ridassjärven työlaitoksessa (27. 5. 81 §); huoltoviraston ja sen asiamiesosaston työmäärää (27. 5. 84 §); sosiaalivirastotalon luonnospiirustuksia (24. 8. 110 §); Kustaankartanon vanhainkodin hoitopaikkojen lisäämistä (hall. jsto 2. 9. 99 §); Koskelan sairaskodin saneeraus kysymystä (25. 9. 127 §); komitean asettamista sosiaaliohjesäännön mahdollista muuttamista varten (26. 10. 138 §); muun ohessa vanhusten aseman selvittämistä koskevaa valtuustoaloitetta (21. 12. 154 §); hädättyjen henkilöiden omaisuuden säilytyskysymystä (21. 12. 156 §); vajaamielisten huoltoa (21. 12. 157—158 §);

seuraavien vapaiden huoltojärjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkkoisten lainojen ym. myöntämistä: Helsingin Valkonauhayhdistys (19. 1. 18 §), Sairaus- ja Tapaturmainvalidit (19. 1. 20 §), Helsingin Sokeat (hall. jsto 2. 3. 27 §), Lomakodin Kannatusyhdistys (27. 5. 82 §), Kodittomien Tuki (24. 8. 100 §), A-klinikkasäätiö (24. 8. 101 §), Invalidisäätiö (24. 8. 102 §), Polio Invalidit (24. 8. 104 §), Töölön lasten ja vanhusten siirtolayhdistys (24. 8. 112 §), Väestöliitto (24. 8. 113 §), Vankeusyhdistys (24. 8. 114 §), Alkoholismin Torjunta (24. 8. 106 § ja hall. jsto 5. 11. 111 §), Suomen Sokeain Liitto (25. 9. 130 §), Helsingin Kuurojen Yhdistys (25. 9. 131 §), vanhainkoti Toivonkoti (26. 10. 139 §), Sophie Mannerheim-koti (16. 11. 149 §) sekä 21:n eri järjestön anomuksia apurahojen saamiseksi yleishyödyllisten yhdistysten ja laitosten tukemismäärärahasta (20. 4. 64 §).

Lautakunnan eri jaostot antoivat viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Valtion Tapaturmatoimisto ja Kansaneläkelaitos.

V. Vanhainkotikomitea

Huoltolautakunnan esityksestä kaupunginhallitus asetti 11. 6. (1 743 §) komitean tutkimaan lähivuosina rakennettavien vanhainkotien ja muiden huoltotoimen alaan kuuluvien huoltolaitosten sijaintikysymystä sekä laatimaan suunnitelmat mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi ja taloudelliseksi sanotunlaisiksi laitoksiksi ja niiden tyypeiksi sekä tekemään aikanaan niitä koskevat ehdotukset. Komitean puheenjohtajana toimi huoltotoimen toim.joht. Osmo Toivola ja sen jäsenenä Veikko Päivänsalo, Heikki Hilpi, Koskelan sairaskodin joht. Arvo Paasivuori ja ylläkö. Lars-Emil Tötterman, Kustaankartanon vanhainkodin ylihoit. Lahja Dammert, sosiaalineuvos Paavo Mustala ja apul.kaup.arkkit. Erkki Koiso-Kanttila ja sihteerinä huoltoviraston siht. Eero Haapasalo.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltotoimen toim.joht. Alpo Asteljoelle myönnettiin pyynnöstä ero virasta vuoden alusta lukien. Avoinna olevaa virkaa hoiti aikana 1. 1.—31. 3. ensimmäinen apul.joht. Osmo Toivola. 1. 4. lukien hänet nimitettiin huoltotoimen toimitusjohtajan viran vakinaiseksi haltijaksi. Ensimmäiseksi apulaisjohtajaksi nimitettiin 1. 6. lukien apul.joht. Yrjö Salo ja apulaisjohtajaksi 16. 9. Harry Walli.

Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. toimistonhoit. Ingrid Johansson, huoltotarkastajat Selli Nilsson ja Aino Silfsten, huoltosisar Liisi Raitovuori, toimistoapulaiset Aira Ahonen ja Lisi Caucé ja kuoli kansl.hoit. Helmi Sahrman sekä huoltotarkast. Hertha Reh binder. Helsinki-mitalin sai toimistoapul. Evy Rundman. Kaupunkiliiton ansiomitalin saivat eläkkeellä olevat kansl.hoit. Lauri Kyti, huoltotarkastajat Lempi Hirvikallio, Kaarlo Kohonen ja Aino Silfsten sekä toimistoapul. Aino Hänninen.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Asiamiesosastolla, pääkassalla sekä alkoholistihuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja. Kertomusvuonna muutti alkoholistihuoltotoimisto ja alkoholistihuollon poliklinikka toiseen huoneistoon taloon Siltasaarenkatu 3—5. Kaupunginvaltuuston oikeutettua huoltolautakunnan lähinnä työttömyydestä aiheutuvien huoltotapausten jyrkän lisääntymisen vuoksi perustamaan uuden, väliaikaisen huoltotoimiston, aloitti toimisto VII huoltotoimisto-nimisenä kertomusvuoden tammikuussa toimintansa talossa It. Alppirinne 1.

Toimistotyö. Huoltoapua, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 28 273 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 22 906.

Rekisteritoimistossa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 10 619:llä. Toimistossa käsiteltiin vuoden aikana 9 181 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 8 041 tapauksessa ja 24 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaala-

hoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 614 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista toimisto käsitteli 1 079.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 63 195. Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän niiden huostassa olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 3 841 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 787 sekä laati 4 370 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 451 kotikäyntiä.

Alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 186 uutta irtolaistapausta, 426 uutta alkoholistitapausta sekä 578 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 22 187. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 700 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 2 682 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 808 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

Asiamiesosaston omaisuus- ja holhousasiaintoimistossa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 3 078 henkilön omaisuusasioita, joista kertomusvuonna vireillepantujen luku 1 172. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 1 561 ja lopussa 1 863 henkilöä. Holhouksessa tai muuten huollettavina olevien henkilöiden pankkikirjoja tai vastaavia tilin tositteita oli toimiston hallussa vuoden päättyessä 1 885 kpl, joilla olevien talletusten pääoma oli 109 745 774 mk.

Kuntien välisten korvausasiain toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 064 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 645 huoltolautakunnan ja 359 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta sekä 60 kansaneläkkeen lisäeläkkeen kunnanosuuksista. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna lopullisesti selvitettyjä köyhäinhoitoa ja lastensuojelua koskevia tapauksia 173. Toisilta kunnilta saapui toimistoon korvausvaatimuksia 353 henkilölle annetusta huollosta.

Valtioon kohdistuvien korvausasiain toimisto haki valtiolta korvauksia, ja koski niistä 5 227 huoltoapua tai lastensuojeluhoitoa tahi molempia, 205 sotasiirtolaishoitoa ja 2 köyhäinhoitoa. Näiden lisäksi 36 tapauksessa oli kysymys vähävaraisten äitien lomamatkakustannusten korvaamisesta. Edelleen toimisto haki korvausta 600 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Korvausten perimistoiminta oli keskitetty hoidettavaksi asiamiesosaston eri toimistoissa, joita olivat kuntain välisten ja valtioon kohdistuvien korvausasiaintoimisto, eläkeasiain toimisto, holhousasiain toimisto, huoltoavun korvausasiain toimisto, lastensuojelun korvausasiain toimisto sekä oikeus- ja virastoasiain toimisto, jossa viimeksi mainitussa hoidettiin lainhaut, ulosmittaukset ja takavarikot yksityisiä korvausvelvollisia vastaan, työlaitokseen toimittamiset ym. pakkoperintään kuuluvat asiat. Eläketuimisto hoiti huoltolautakunnalle maksettaviksi määrättyjä ja välitettäviä huollettavien eläkkeitä koskevat asiat. Mainittakoon, että niiden henkilöiden luku, joiden eläkkeitä ko. tavalla oli hoidettavina, oli vuoden alussa 5 010 ja lopussa 5 573.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Huoltoapulakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perheitä:

	Luku	%
Yksinäiset miehet, ilman lapsia	5 693	27.2
» » lapsia huollettavana	88	0.4
» naiset, ilman lapsia	8 648	41.3
» » lapsia huollettavana	1 731	8.3
Avioparit, ilman lapsia	2 136	10.2
» lapsia huollettavana	2 646	12.6
Yhteensä	20 942	100.0

Niiden perheiden luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 4 465. Nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli											Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yksinäiset miehet	43	26	12	5	2	—	—	—	—	—	—	88
Naimattomat naiset	324	28	8	1	2	1	1	—	—	—	—	365
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat) ...	592	476	195	69	27	5	2	—	—	—	—	1 366
Aviopuolisot	864	816	466	277	117	63	26	10	5	1	1	2 646
	1 823	1 346	681	352	148	69	29	10	5	1	1	4 465

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 9 469.

Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perheiden jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaan luettuina, oli 35 193, mikä luku osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskiväkiluvusta se oli 7.9 %. Huoltoavun (ennen v:tä 1957 köyhäinhoidon) vaikutuspiiri kehittyi v. 1950—1959 seuraavasti:

Vuosi	Huoltoavun (köyhäinhoidon) vaikutuspiiri	
	Henkilöluku	% väkiluvusta
1950	12 363	3.3
1951	12 151	3.2
1952	13 485	3.5
1953	17 432	4.4
1954	17 852	4.4
1955	19 133	4.6
1956	20 081	4.8
1957	22 983	5.4
1958	33 716	7.7
1959	36 193	7.9

18. Huoltotoimi

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen pääsystä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invaliditeetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 54.6 %. Vanhuus esiintyi siinä 13.4 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 9.4 %:lla ja työttömyys 16.0 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1950—1959 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus seuraava:

Avuntarpeen syy	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Vanhuus	22.1	22.0	21.3	18.0	19.6	18.1	18.5	14.6	11.7	13.4
Mielisairaus	18.7	19.2	18.9	16.5	16.6	17.0	18.0	17.7	11.7	11.6
Muut sairaudet ja invaliditeetti	43.9	43.4	42.3	42.1	41.8	45.9	45.1	43.1	38.8	41.7
Vajaamielisyys	1.7	1.7	1.5	1.0	1.2	1.1	0.9	2.4	1.4	1.3
Aviopolison kuolema	0.2	0.2	0.4	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2
Perheen suurilukisuus ...	0.8	0.9	0.7	0.5	0.9	0.6	0.6	1.5	1.2	1.2
Epäsosiaalinen elämäntapa ¹⁾	6.7	7.6	8.7	8.4	8.9	9.1	8.5	9.1	8.6	9.4
Työttömyys	1.4	1.0	2.3	8.8	6.4	3.7	2.2	7.8	22.2	16.0
Muut syyt	4.5	4.0	3.9	4.4	4.5	4.4	6.1	3.7	4.2	5.2
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Hallitsevina avuntarpeen syinä kaikissa ikäryhmissä 65 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta oli sairaus ja mielisairaus vaikkakin niiden suhteellinen osuus iän mukana kasvoi. 65 vuotta täyttäneillä oli pääasiallisena syynä vanhuudesta johtuvat seikat. Toisena suurena tekijänä kaikissa ikäryhmissä 65 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta oli työttömyys. Erikseen on lisäksi huomattava, että epäsosiaalisen elämäntavan osuus avuntarpeen syynä oli 20—39-vuotiaiden kohdalla merkittävä. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden prosentteina eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16-19 v	20-29 v	30-39 v	40-49 v	50-59 v	60-64 v	65 v -
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	51.0
Mielisairaus	5.0	7.9	12.9	14.7	14.4	12.3	8.8
Muut sairaudet ja invaliditeetti	27.1	30.3	31.1	40.7	53.7	70.2	38.4
Vajaamielisyys	1.9	2.8	2.5	1.4	1.1	0.5	0.3
Aviopolison kuolema	0.2	0.1	0.2	0.5	0.1	0.1	0.0
Perheen suurilukisuus	—	0.8	3.5	2.4	0.6	0.1	0.0
Epäsosiaalinen elämäntapa	10.7	21.7	19.2	12.6	6.1	1.7	0.2
Työttömyys	26.1	27.2	23.4	21.5	20.0	11.3	0.7
Muut syyt	29.0	9.2	7.2	6.2	4.0	3.8	0.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittäytyivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

¹⁾ Elatusvelvollisuuden laiminlyöminen, perheensä jättäminen, muu epäsosiaalinen elämäntapa.

Huoltoavun muoto:

Päämiehiä kaikkiaan

Yksinomaan laitoshoido	5 431
» yksityishoido	2
» kotiaivusto	10 605
Laitoshoidon lisäksi kotiaivustusta	4 904
Kaikkiaan	20 942

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	226	2.2	250	2.4	476	2.3
20—29	1 470	13.9	870	8.4	2 340	11.2
30—39	2 330	22.1	1 175	11.3	3 505	16.7
40—49	2 208	20.9	1 409	13.5	3 617	17.3
50—59	2 183	20.7	1 645	15.8	3 828	18.3
60—64	750	7.1	931	9.0	1 681	8.0
65—69	496	4.7	933	9.0	1 429	6.8
70—79	676	6.4	2 098	20.2	2 774	13.2
80—	206	2.0	1 086	10.4	1 292	6.2
Yhteensä	10 545	100.0	10 397	100.0	20 942	100.0

Vanhuuden rajan 65 v oli sivuuttanut 26.2 % päämiehistä.

Kansaneläkettä ym. saaneet. Kansaneläkkeen tukiosaa tai työkyvyttömyyseläkettä kertomusvuonna saavia yksinäisiä tai perheellisiä oli seuraavasti:

	Huolto- apua saaneiden koko luku	Näistä sai em. eläkettä yms.	
		Luku	%
Yksinäiset miehet	5 693	2 303	40.5
» lapsia huollettavana	88	22	25.0
» naiset, ilman lapsia	8 648	6 308	72.9
» lapsia huollettavana	1 731	172	10.0
Avioparit, ilman lapsia	2 136	1 280	59.9
» lapsia huollettavana	2 646	389	14.7
Kaikkiaan	20 942	10 474	50.0

Yllä mainituista 1 280 lapsettomasta avioparista 490 oli sellaisia, joista kumpikin sai em. eläkettä. Vastaava luku yllä mainituista 389 avioparista, joilla oli lapsia, oli 28. Jäljelle jäävissä tapauksissa vain toinen aviopuolisoista oli saanut sanottuja etuuksia.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaivustusta saaneista.

Laitoshoidto

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 8 950 päämiestä ja 1 789 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 10 739 eri henkilöä (ed. v. 9 381). Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 644 511

(ed. v. 1 537 615), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 153.1 huoltopäivää (163.9).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1959

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheen- jäseniä	Kaik- kiaan	Kaik- kiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yh- teensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	3 425	5 525	8 950	1 789	10 739	1 444 511	153.1
Kaupungin omat laitokset	2 827	4 324	7 151	1 178	8 329	1 366 091	164.0
<i>Huoltolautakunnan alaiset</i>	732	1 887	2 619	146	2 765	660 998	239.1
Koskelan sairaskoti laitoksineen	439	1 256	1 695	127	1 822	381 937	209.6
Kustaankartanon vanhainkoti	193	712	905	22	927	268 638	289.8
Tervalammen työlaitos	119	—	119	—	119	10 423	87.6
<i>Sairaalat</i>	1 361	1 348	2 709	881	3 590	117 433	32.7
Marian sairaala	663	574	1 237	138	1 375	37 773	27.5
Kivelän sairaala	469	544	1 013	153	1 166	37 390	32.1
Malmin sairaala	131	126	257	30	287	7 716	26.8
Auroran sairaala	132	144	276	572	848	22 950	27.1
Laakson sairaala	50	9	59	4	63	6 424	102.0
Toipumiskodit	88	86	174	11	185	5 180	28.0
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huol- tolaitokset</i>	938	1 330	2 268	183	2 451	587 660	239.8
Nikkilän sairaala	457	892	1 349	63	1 412	459 425	325.4
Hesperian sairaala	310	235	545	85	630	61 751	98.1
B-mielisairaala, Salo	2	58	60	1	61	19 431	318.5
Nummelan sairaala	60	54	114	7	121	34 972	289.0
Psykiatriset hoitokodit	—	35	35	5	40	4 686	117.2
Psykiatrinen vastaanotto-osasto	189	184	373	43	416	7 395	17.8
Muiden omistamat laitokset	865	1 601	2 466	636	3 102	278 420	89.8
<i>Vanhainkodit</i>	29	259	288	6	294	82 200	279.6
<i>Lepokodit</i>	12	51	63	5	68	5 819	85.6
<i>Koulukodit</i>	—	2	2	—	2	730	365.0
<i>Erilaiset invalidikodit</i>	3	7	10	1	11	1 188	108.0
<i>Ensi-Koti</i>	—	69	69	2	71	5 556	78.3
<i>Sofie Mannerheiminkoti</i>	—	11	11	1	12	763	63.6
<i>Pelastusarmeijan äitikoti</i>	—	4	4	—	4	289	72.3
» » Väinölä.....	—	7	7	1	8	547	68.4
<i>Pippingsköldin</i> »	—	47	47	8	55	3 290	59.8
<i>Emmauskoti</i>	—	66	66	10	76	11 883	156.4
<i>Sekalaiset turvakodit ym.</i>	1	5	6	—	6	688	114.7
<i>Uudenmaan työlaitos</i>	4	4	8	—	8	433	54.3
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	640	942	1 582	650	2 232	58 527	26.2
Yleiset ja yksityiset sairaalat	577	866	1 443	634	2 077	43 508	20.9
Työterveyslaitos	8	17	25	1	26	717	27.6
Tuberkuloosiparantolat	4	—	4	—	4	296	74.0
Invalidisairaalat ja hoitolat	18	10	28	5	33	1 279	38.8
Sairaskodit	2	13	15	—	15	3 093	206.2
Sekalaiset hoitolat ja parantolat	41	49	90	12	102	9 634	94.5
<i>Mielisairaalat ym.</i>	191	263	454	47	501	106 507	212.6
Kellokosken sairaala	44	60	104	6	110	36 852	335.0
Muut mielisairaalat (paitsi Helsingin omat)	115	181	296	41	337	49 582	147.1
Rinne koti.....	25	17	42	—	42	15 328	365.0
Muut vajaamielisten hoitolat	7	6	13	—	13	4 745	365.0

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 83.1 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 40.2 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoidoloissa oli 41.7 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon vanhainkodissa ja Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoidosta saaneista 732 miestä ja 2 033 naista eli yhteensä 2 765 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 105 henkilön lisäystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Koskelan sairaskoti laitoksineen

Sairaskodin uuden keskusrakennuksen rakentamistöitä jatkettiin kertomusvuonna ja lämpökeskuksen sekä porttirakennuksen rakennustyöt saatettiin loppuun. Useita sairaanhoitajien ja sairaanhoitajaoppilaiden kursseja ja harjoittelujaksoja järjestettiin sairaskodin suojissa, minkä lisäksi Yhteiskunnallisen Korkeakoulun sosiaalihuoltajaoppilaiden sairaanhoidon ja askartelun opetus tapahtui jatkuvasti laitoksessa. Niin ikään järjestettiin sairaskodissa harjoittelua talousopettajakoulutusta sekä Svenska Medborgarhögskolan 'issa opiskelua silmälläpitäen.

Henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon mm. lääket. lis. Juhani Hyskeen valitseminen apulaisylilääkärin virkaan, Eeva-Liisa Kytömaan ja Synnöve Leppäsen valitseminen apulaislääkärin virkoihin sekä Gunvor Sommarschildin valitseminen ylihoitajan ja Inkeri Kyrön apulaisylihoitajan sekä Inkeri Alasen emännän virkaan. Eläkkeelle siirtyi mm. osastonhoitaja Katri Paasivirta. Helsinki-mitalin saivat leipoja Helmi Lehtiniemi ja pesulan apulaishoitaja Leila Suutarinen sekä Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin 30 vuoden palveluksesta vahtimestari Villiam Mäkelä.

Huollettavat. Koskelan sairaskodissa laitoksineen hoidettiin kertomusvuonna 439 miestä ja 1 383 naista, yhteensä 1 822 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 990 henkilöä ja v:een 1960 jäi 1 054 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Hoitopäiviä oli koko vuonna 381 937 eli 209.6 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot, lukuun ottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	mk	Tulot	mk
Sairaskodin	460 214 531	Sairaskodin	12 311 296
Yhteiset	85 730 184	Luontoisetukorvaukset	20 174 252
	<u>Yhteensä 545 944 715</u>		<u>Yhteensä 32 485 548</u>

Tuotannollisten laitosten yhteinen tappio oli kaikkiaan 1 033 216 mk (ed. v. 974 673 mk). Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioon ottamatta 1 429: 41 mk. Jos vähennetään sairaskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 344: 35 mk. Jos otetaan huo-

mioon myös tuotantolaitosten tappio, tulee hoitopäivän nettokustannukseksi 1 347: 06 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 145: 09 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kaikkiaan 42 338 laboratoriotutkimusta. Röntgenosastolla oli kävijöitä 1 694 sekä suoritettuja röntgentutkimuksia 2 124 ja Ekg-tutkimuksia 854. Fysikaalista hoitoa annettiin 26 516 kertaa.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selville saamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä patologisessa laitoksessa 98 tapauksessa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 440 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tartunta- ja loistaudit	1	6	7
Kasvaimet ja vertamuodostavien elinten taudit	19	40	59
Herkistymätaudit	—	2	2
Hermoston ja aistimien taudit	12	47	59
Verenkiertoelinten taudit	28	140	168
Hengityselinten taudit	25	89	114
Ruoansulatuselinten taudit	4	10	14
Virtsä- ja sukuelinten taudit	5	6	11
Tuki- ja liikuntaelinten taudit	—	1	1
Vanhuudentaudit ja epätarkasti määritellyt sairaudet	1	—	1
Tapaturmat	1	1	2
Väkivaltainen kuolema	—	1	1
Iho- ja ihonalaiskudosten taudit	—	1	1
Yhteensä	96	344	440

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Sielunhoitotyö sairaskodin osalta oli sairaalain sielunhoidon johtokunnan alaisen sairaalapastorin sekä Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa Kustaankartanon vanhainkodin papin tehtävänä. Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä oli 1 217 ja ehtoollisjumalanpalveluksia 42. Niiden lisäksi pidettiin Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa jumalanpalvelus kerran kuussa.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 9 359. Huollettavien käytössä oli lisäksi 237 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa, jonka tuloksia esiteltiin marras—joulukuun vaihteessa järjestetyissä myyjäisissä. Eri järjestöt sekä laitoksen eri osastojen henkilökunta ovat järjestäneet viihdytystilaisuuksia. Elokuvaesityksiä oli yhteensä 94 kertaa sekä lisäksi erikseen Hirvihaaran vanhainkodissa 35 kertaa. Heinäkuussa noin 80 huollettavaa teki busseilla tutustumis- ja huvimatkan pääkaupungin ympäristöön ja Lohjan kauppalaan.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Harvalukuisten huollettavien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 13 miestä päivittäin. Huollettavien työpäivien luku oli 843 ja työtupien työntekijöiden 4 091.

Kustaankartanon vanhainkoti

Kertomusvuonna laajennettiin R-rakennuksessa sijaitsevaa tilapäistä vanhain-

kotiosastoa yli 10 hoitopaikalla. Vanhainkodin pihamaalle pystytettiin taiteilija Ulf Tikkasen muovaama suihkuallaspatsas »Pulut».

Vanhainkodin henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon Paul Laurikaisen valitseminen taloudenhoitajan virkaan, Lahja Dammertin valitseminen ylihoitajan, Hely Passin apulaisylihoitajan sekä Kaija Miesmaan valitseminen osastonhoitajan virkaan.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 193 miestä ja 734 naista eli yhteensä 927 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 723 henkilöä ja v:een 1960 jäi 766 henkilöä.

Huoltopäiviä oli koko vuonna 268 638 eli 289.8 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	mk	Tulot	mk
Vanhainkodin	287 895 074	Vanhainkodin	4 774 144
Yhteensä 287 895 074		Asuntojen vuokrat	10 343 020
		Aterialipukkeet	6 181 000
		Vuokratulot	549 120
		Yhteensä	21 847 284

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 1 071:68 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 990:35 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 142:02 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat erilaisia voimiansa mukaisia töitä taloustehtävissä, erilaisissa korjaustöissä ym. Lisäksi ovat huollettavat hoitaneet saunojen lämmityksen, yövartioinnin, kirjastonhoidon sekä sanomalehtien ja huollettavien oman postin jakelun. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilityötä, olki-, rottinki-, niini- ja rautalankatyötä, kirjansidontaa ym. Tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6. 12. Lisäksi tuotteiden markkinointia varten aloitti toimintansa myymälä.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairaosastossa ja 13-paikkaisessa akuuttisairaiden hoitolassa oli hoidossa kertomusvuonna 443 potilasta. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 5 498, ollen suurin huhtikuussa, 541, ja pienin tammikuussa, 390. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 15 711. Fysikaaliosastossa annettiin hoitoa 7 258 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 480. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 81 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Infektiotaudit	—	1	1
Kasvaimet	2	2	4
Hermoston taudit	2	13	15
Verenkiertoelinten taudit	13	38	51
Hengityselinten taudit	4	—	4
Ruoansulatuselinten taudit	—	3	3
Virtsaelinten taudit	1	—	1
Tapaturmat	1	1	2
Yhteensä	23	58	81

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Suomenkielisiä jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa 56 yhteensä 3 702 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 14, yhteensä 199 kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 7. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 5 943 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 335 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 48 elokuvanäytöstä, keskusradio, kerhotoiminta jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko» niminen lehti ilmestyi 10 numerona. Kesällä järjestettiin vanhainkodin huollettaville laivamatka Helsingin ympäristövesille ja oli retkellä mukana 220 vanhusta ja 17 hoitajaa. Lisäksi vanhukset kävivät kevätkesällä Lahdessa Lahden työkeskus Harjulan »Kultaisen iän» kerhon vieraina tutustumassa kaupunkiin ja osallistumassa kerhon järjestämään vanhusten juhlaan.

Tervalammen työlaitos

Huollettavat. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 594 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 119 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 34 miestä, v:een 1960 jäi 37.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 126 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 28.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 349 eri miestä.

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 53 099.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 44 767 494 mk ja bruttotulot 28 602 313 mk. Maatilan voitto oli 5 471 189 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 843: 09 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 304: 43 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan voitto, saadaan nettomenoksi 201: 39 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 40 535 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 4 851 704 mk:n arvosta, mistä summasta 4 182 214 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla kävi kaikkiaan 1 212 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehti Vihdin kirkkoherra, minkä lisäksi eräät uskonnolliset järjestöt kävivät pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Huollettavien kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmiä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio- ja televisio-

ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Alkoholistihuollettaville järjestettiin ryhmäterapiatilaisuuksia 58 kertaa.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyä 144.21 ha, puutarhaa 4.50 ha ja metsää 552.76 ha. Viljelyksessä pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät.

K a s v i	Viljelysala ha	S a t o	
		Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden, kg
Ruista	2.58	7 600	2 946
Kevätvehnä	12.90	24 445	1 895
Ohra	10.60	18 800	1 774
Kaura + herne	33.30	70 980	2 132
Peruna	10.00	90 600	9 060
Sokerijuurikas	5.00	43 229	8 646
Lanttu	0.80	16 000	20 000
Rypsiä	5.00	7 700	1 540
Heinää	21.00	65 800	3 133
A.I.V. rehu	—	43 100	—

Hevosia oli vuoden aikana 9. Hevostyöpäiviä suoritettiin 2 205. Traktoreita on laitoksella 3 kpl. Nautakarja käsitti vuoden alussa 58 ja lopussa 53.6 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1958—1959 4 085 kg maitoa, 183.1 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.5. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 146 273 kg. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 629 ja vuoden lopussa 563 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin ja teurastettiin 988 sikaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 2 täysikasvuista henkilöä, molemmat miehiä.

Kotiaivustukset

Aikaisemmin mainituista 20 942 päämiehestä sai kertomusvuonna huoltoapua kotiaivustuksen muodossa 15 509, joista 10 605 pelkästään kotiaivustusta, loppuosan ollessa sellaisia, jotka kotiaivustuksen ohella olivat joko itselleen tahi jollekin perheenjäsenelleen saaneet laitoshoidtoa.

Kotiaivustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiaivustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk
1955	5 889: 80	1956	6 893: 64	1957	6 380: 32	1958	7 096: 62	1959	6 917: 82

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 700 eri henkilöä, joista 238 miestä ja 462 naista. Voimassa olevan irtolaislain aikana on irtolaishuoltotoimenpiteitä eri vuosina kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1950	218	547	765
1938	132	359	491	1955	369	567	936
1939	176	466	642	1956	306	483	789
1940	145	551	696	1957	284	452	736
1945	71	548	619	1958	273	471	744
				1959	238	462	700

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 186, erikseen miehistä uusia 80 ja naisista 106. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1950	122	112	234
1938	71	171	242	1955	117	103	220
1939	79	185	264	1956	84	74	158
1940	53	238	291	1957	112	72	184
1945	41	128	169	1958	88	98	186
				1959	80	106	186
Yhteensä v. 1937—1959 2 191				3 321		5 512	

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä eo. vuosilta osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 39.7 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	52	21.8	102	22.1	154	22.0
Työn vieroksuminen	138	58.0	281	60.8	419	59.9
Kerjuu	3	1.3	1	0.2	4	0.6
Ammattihaureus	—	—	75	16.2	75	10.7
Muu peruste ¹⁾	45	18.9	3	0.7	48	6.8
Yhteensä	238	100.0	462	100.0	700	100.0

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, kuten väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Uusien miespuolisten irtolaisten kohdalla oli työn vieroksuminen yleisin peruste, 40.0 %, kuljeksivan elämän 31.3 % ja muun perusteen osuus oli 26.2 %. Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa, 41.5 %, joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 37.7 % kuljeksivan elämän ja 18.9 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	20	8.4	31	6.7	51	7.3
Kotikuntaan lähettäminen	10	4.2	22	4.8	32	4.5
Irtolaisvalvonta	129	54.2	149	32.2	278	39.7
Työlaitos	36	15.1	136	29.4	172	24.6
Pakkotyö	5	2.1	4	0.9	9	1.3
Jälkivalvonta	38	16.0	120	26.0	158	22.6
Yhteensä	238	100.0	462	100.0	700	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan noin neljäsosa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista lähetettiin kotikuntaan 15.6 %, jäi varoitusasteelle 24.7 %, valvonta-asteelle 46.8 %, työlaitoksessa oli 7.5 % ja jälkivalvonnassa 4.8 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksessa oli kaikkiaan 35 589, josta 5 822 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	142	59.6	246	53.3	388	55.4
Naineita	58	24.4	128	27.7	186	26.6
Leskiä	5	2.1	14	3.0	19	2.7
Eronneita	33	13.9	74	16.0	107	15.3
Yhteensä	238	100.0	462	100.0	700	100.0

Aviottomina syntyneitä, tietymätöntä syntyperää olevat mukaan luettuina, oli kaikista irtolaisista 73 eli 10.4 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 8.4 % ja naisista 11.5 %.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v ¹⁾ %	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50—59 v %	60 v— %	Yhteensä %
Miehiä	2.9	28.2	33.6	17.6	16.4	1.3	100.0
Naisia	9.3	32.7	27.5	20.6	8.4	1.5	100.0

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 366 eli 52.3 % kaikista, miehistä erikseen 173 eli 72.7 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 50.5 %.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 2 682 henkilöä, joista 2 475 miestä ja 207 naista. Alkoholistihuollossa olleiden luku aleni n. 18 % edellisestä vuodesta. Sinä aikana, jona lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on eri vuosina huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1950	3 076	338	3 414
1938	764	41	805	1955	3 206	276	3 482
1939	817	38	855	1956	3 017	258	3 275
1940	533	14	547	1957	3 030	256	3 286
1945	1 447	198	1 645	1958	2 996	270	3 266
				1959	2 475	207	2 682

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 079 miestä ja 177 naista eli yhteensä 2 256 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 396 miestä ja 30 naista eli kaikkiaan 426 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1950	972	96	1 068
1938	484	24	508	1955	720	73	793
1939	315	8	323	1956	649	38	687
1940	150	4	154	1957	644	61	705
1945	915	126	1 041	1958	612	63	675
				1959	396	30	426
Yhteensä v. 1937—1959				14 830	1 559	16 389	

Uusien alkoholistien yhteissumma vuosilta 1937—1959 16 389 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alai-

¹⁾ Irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

siksi sinä aikana, jolloin alkoholistolaki on ollut voimassa. Naisia oli näistä kaikista vain 9.5 %.

Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Huollon peruste. Alkoholistihuoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat alkoholistit seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	25	1.0	1	0.5	26	0.9
Häiriö tai pahennus	1 145	46.3	107	51.7	1 252	46.7
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti ..	64	2.6	3	1.4	67	2.5
Rasitukseksi joutuminen	35	1.4	2	1.0	37	1.4
Köyhäinhoidon tarve	23	0.9	1	0.5	24	0.9
Juopumuspidätykset	940	38.0	84	40.6	1 024	38.2
Vapaaehtoisuus	243	9.8	9	4.3	252	9.4
Yhteensä	2 475	100.0	207	100.0	2 682	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisestä, omaisten rasitukseksi joutumisen tai huoltoavun tarpeen johdosta joutui huoltoon 4.8 % (ed. v. 4.6 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin samansuuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 50.0 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 34.3 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 252 alkoholistia¹⁾.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien ryhmittäminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	337	13.6	23	11.1	360	13.4
Raittiusvalvonta	1 102	44.5	93	44.9	1 195	44.6
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	221	8.9	32	15.5	253	9.4
Huoltolahoito, täytäntöönpantua	339	13.7	24	11.6	363	13.5
Jälkivalvonta	476	19.3	35	16.9	511	19.1
Yhteensä	2 475	100.0	207	100.0	2 682	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 49.5 %, raittiusvalvontaan 38.7 %, huoltolahoitoon määrättiin 7.3 % ja jälkivalvontaan ehti vain 4.5 %.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittäytyivät alkoholistit seuraavasti:

¹⁾ Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

18. Huoltotoimi

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 008	40.7	39	18.8	1 047	39.1
Naineita	1 098	44.4	98	47.3	1 196	44.6
Leskiä	52	2.1	15	7.3	67	2.5
Eronneita	316	12.8	55	26.6	371	13.8
Aviosuhde tuntematon	1	(0.04)	—	—	1	(0.03)
Yhteensä	2 475	100.0	207	100.0	2 682	100.0

Aviottomana syntyneitä, tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina oli alkoholisteista 5.9 %.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	Alle 18 v	18—20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60 v —	Kaikkiaan
Luku	1	12	393	831	856	494	95	2 682
%	(0.03)	0.5	14.7	31.0	31.9	18.4	3.5	100.0

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 808 eri henkilöön, joista 790 miespuolista ja 18 naispuolista. Näistä oli 230 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

V:sta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1954	685	24	709
1950	784	14	798	1955	688	20	708
1951	811	7	818	1956	607	11	618
1952	743	22	765	1957	714	11	725
1953	729	13	742	1958	720	22	742
				1959	790	18	808

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmittyvät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	652	82.5	16	88.9	668	82.7
Raittiussuojelu	138	17.5	2	11.1	140	17.3
Yhteensä	790	100.0	18	100.0	808	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 15 naista ja 563 miestä, sovellettiin kaikkiin 15 naiseen sekä 526 mieheen huoltotoimenpiteenä varoitusta, muihin raittiussuojelua.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	674	85.3	16	88.9	690	85.4
Naineita	113	14.3	2	11.1	115	14.2
Eronneita	3	0.4	—	—	3	0.4
Yhteensä	790	100.0	18	100.0	808	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 27, minkä lisäksi neljän miehen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa, yli 2/3, raittiushuollossa olleista oli 21—24-vuotiaita. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25-vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	252	556	808
%	31.2	68.8	100.0

Uusista tapauksista 18—20-vuotiaiden osuus oli hieman suurempi, 35.8 %.

e. Alkoholistihuollon poliklinikka ja juopumuspidätykset

Alkoholistihuollon poliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikatoimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti huoltoviraston huoltopsykiatri, lääket.lis. Erkki Paavilainen, helmikuun loppuun saakka, jolloin hän erosi virasta siirtyen muihin tehtäviin. Maaliskuun alusta vuoden loppuun saakka hoitivat avoinna olevaa huoltopsykiatrin virkaa eri lääkärit. Henkilökuntaan kuului lisäksi apulaislääkäri: maaliskuun alusta kaksi puolipäivätoimista apulaislääkäriä, kaksi sosiaalityöntekijää, puolipäivätoiminen sosiaalityöntekijä sekä sairaanhoitaja. Vastaanotto oli kolmesti viikossa helmikuun loppuun saakka ja maaliskuun alusta lukien viidesti viikossa. Poliklinikkatyöskentely tapahtui iltaisin huoltoviraston alkoholistihuoltotoimiston yhteydessä olevissa huonetiloissa It. Alppirinne 1:ssä helmikuun loppuun saakka ja tämän jälkeen Siltasaarenkatu 3:ssa. Poliklinikan päästyä muutossa tilavampiin huonetiloihin oli mahdollisuus kehittää poliklinikan toimintaa siihen laajuuteen, mikä on ollut tarpeellista potilasmäärän lisääntymisen vuoksi.

Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 723 potilasta (ed. v. 518), joista miehiä oli 661. Uusia oli kaikista potilaista 413. Potilaitten käyntikertojen luku lääkärien luona oli 2 701 ja sairaanhoitajien luona 5 237. Potilaista oli 289 alkoholistihuoltotoimiston kirjoissa olevia. Pääasiallisina hoitomuotoina käytettiin poliklinikalla lääkehoitoa, psykoterapeuttista käsittelyä sekä sosiaalityöntekijäin johtamaa ryhmähoitoa. Sosiaalityöntekijäin yksilöterapian kohteena oli 93 potilasta ja 28 potilaiden vaimoa, hoitokertojen ollessa vastaavasti kaikkiaan 1 444. Sosiaalityöntekijäin johtama ryhmähoito tapahtui viidessä hoitoryhmässä, joihin osallistui yhteensä 97 potilasta, osallistumiskertojen kokonaisluvun ollessa 673.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Alkoholistihuoltotoiminnan taustaa valaisevat seuraavat tilastotiedot juopumuspidätyksistä Helsingissä asuvien henkilöiden osalta.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 14 239 eri henkilöä, joista miehiä 13 162 ja naisia 1 077. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 1 140 henkilöä enemmän. Ensikertaa pidätettyjä oli 5 000 ja syytteesen asetettiin 9 899 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 37 463. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.64 ja naisten osalta 2.49. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja lokakuussa, vähiten joului- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli rekisteröity alkoholisteina 6 533, irtolaisina 2 581 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina 3 985.

Juopumuspidätykset v. 1937—1959 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muulla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1937	16 640	1 563	18 203	20 357	3 717
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1955	29 279	2 291	32 170	33 934	4 055
1956	28 520	2 393	30 913	32 193	3 673
1957	30 406	2 067	32 473	34 866	4 460
1958	29 747	1 569	31 316	34 664	4 917
1959 ¹⁾	33 836	3 627	37 463	39 338	5 502

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

f. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalsiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja ei vuoden 1957 elokuusta lukien ole myönnetty, koska valtion talousarviossa ei ole ollut tarkoitukseen varattuna määrärahaa²⁾.

¹⁾ Juopumuspidätystilasto on miesten osalta laadittu v. 1959 aikaisemmasta menetelmästä poiketen otantamenetelmää käyttäen siten, että juopumuspidätyskortistosta on tasavälistä otantaa käyttäen poimittu joka neljäs kortti tilastokäsittelyyn.

²⁾ Kertomusvuonna tarkoitusta varten oli varattu ehdollinen määräraha, jota hallitus ei kuitenkaan esittänyt vahvistettavaksi.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 550 624 400 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisää 353 290 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 550 271 110 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	62 694	105 971	1 008	106 979
II	62 454	105 776	1 169	106 945
III	63 702	107 030	1 162	108 192
IV	63 195	106 654	1 127	107 781

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (nostajat) ryhmittivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	33 438	6 lapsesta	158
2 »	19 811	7 »	54
3 »	7 223	8 »	10
4 »	1 999	9 »	2
5 »	499	10 »	1
Yhteensä			63 195

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 596 omaiselle kaikkiaan 40.3 mmk.

g. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	524	heinäkuu	382
helmikuu	487	elokuu	411
maaliskuu	470	syyskuu	513
huhtikuu	530	lokakuu	496
toukokuu.....	524	marraskuu	531
kesäkuu	468	joulukuu	514

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 2 225, joista vanhuksia 369.

Kodinhoitoapua saaneiden perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 21 674 työpäivää, joista 1 215 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 4 401 729 mk.

h. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja toipilasraha

Ammattiopintojen avustuksissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 1 064 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 15.8 mmk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 2.4 milj. mk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 892 invalidia lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 12.2 mmk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 0.9 mmk. Tämän lisäksi tulee 1 372 invalidille invalidirahana maksettu 113.0 mmk, jotka suoritettiin valtiokonttorin välityksellä.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 123 sotaorvolle kaikkiaan 5.2 mmk, minkä lisäksi 6 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 129 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 5.2 mmk:n arvosta.

Tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 394 henkilölle yhteensä 7.25 mmk. Tuberkuloositoipilaita oli ko. henkilöistä 324 ja reumaatikkoja 70. Toipilasrahan suuruus oli normaalitapauksissa 10 500 mk kuukaudessa. Kansaneläkkeen tukiosan saavalle toipilasraha oli yksinäiselle 4 000 mk ja perheelliselle 5 000 mk kuukaudessa. Huoltoapua kotiaavustuksena saaville toipilasraha oli 3 000 mk/kk. Toipilasrahaa maksettiin säännönmukaisesti kolmen kuukauden ajalta.

i. Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtupien työskentely tapahtui kahdeksassa työryhmässä. Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 140 ja työsuhteessa olevia 22. Työtupien puutyöosaston huoltosuhteessa olevat työntekijät ovat jatkuvasti työskennelleet Koskelan sairaskodin työhuoneissa. Lisäksi toimi työtuvilla kaupunginhallituksen 11. 12. 1958 tekemän päätöksen mukaisesti ylimääräinen osasto työttömiä naisia varten, mikä osasto 30. 6. saakka oli tarkoitettu 55 koneompeluun tottuneelle naiselle. Vielä on mainittava, että työtupien toimesta ohjattiin kodeissaan ja yksityisissä vanhainkodeissa asuville vanhuksille järjestettyä askartelutoimintaa, minkä yhteydessä valmistettujen esineiden myynti hoidettiin työtupien myymälässä.

Kertomusvuoden aikana järjestettiin kaupunginhallituksen 2. 1. 1959 tekemän päätöksen mukaisesti työtupien toimesta neljä kuuden viikon ompelukurssia työttömille naisille.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Mainittakoon mm., että kaupungin laitoksille valmistettiin verhoja yhteensä 1 393 ikkunaan. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vas-

taava kenkien korjaus oli niin ikään työtupien tehtävänä. Työttömien naisten osastossa valmistettiin pääasiallisesti suojapukuja.

Huoltosuhteessa olevien työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 114, maaliskuussa ja pienimmillään, 90, heinäkuussa. Työttömyystyöntekijöitä oli eniten, 38 maaliskuussa. Kaikkien työntekijäin keskimääräinen luku kuukausittain oli 117. Työpäiviä oli koko vuonna 33 634, niistä huoltosuhteessa olevien 24 597, työsopimussuhteessa olevien 4 953 ja työttömyystyöntekijäin 4 084. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 1 073:50 mk, työttömyystyöntekijäin 947:50 mk ja huollettavien keskimääräinen päiväpalkkio 311:11 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 91 896 092 mk ja bruttotulot 93 213 531 mk, joten nettotuloiksi kameraalisen kirjanpidon mukaan jäi 1 317 439 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 39:16 mk.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä, kun sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen huoltoavustuksen varaan.

Lopuksi on mainittava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

j. Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkovaroja saatiin kertomusvuonna huoltolautakunnan toimesta jaettavaksi kaikkiaan 86 055 mk, joka jaettiin avustuksina 54 eri henkilölle. Mainitut rahastot olivat seuraavat: Aleksandras understöd-rahasto, Maria Bergmanin testamenttirahasto, Gustava Katarina Brobergin ym. rahastot, Vilhelm Elgin pauvres honteux -rahasto, Lisette Gardbergin rahasto, Emma Grefbergin rahasto, Hedvid Charlotta Gripenbergin rahasto, Carl Gustaf Hanellin rahasto, John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi, Alfred Kordelinin avustusrahasto, Elsa Maria Lampan rahasto, Adolf Fredrik Sierckin rahasto, Carl Sierckenin rahasto, Valdemar Wavulinin lahjoitusrahasto ja W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettun huoltoavun luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös huoltoapulain nojalla.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten ¹⁾ kertomusvuodeksi varoja yhteensä 2 506 701 280 mk, josta määrästä kuitenkin 5 mmk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot ¹⁾ nousivat kaiken kaikkiaan 2 460 802 676

¹⁾ Kansaneläkelaitokselle suoritettavia kustannusosuuksia lukuun ottamatta.

18. Huoltotoimi

mk:aan. Kun tästä vähennetään erälle sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (42 049 389 mk) sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritettut erät (1 218 473 mk) jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 2 417 534 814 mk.

Kun tästä vähennetään tulot 832 809 363 mk, jää jäljelle 1 584 725 451 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1959.

Edellisestä vuodesta ne nousivat 174 759 948 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1950—1959 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	mk	Vuosi	mk
1950	357 843 589	1955	874 428 981
1951	478 825 024	1956	1 050 302 171
1952	611 778 806	1957	1 026 586 741
1953	685 298 841	1958	1 409 965 503
1954	781 233 923	1959	1 584 725 451

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin kertomusvuonna.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	markkaa	
Korvaukset annetusta huollosta	530 200 000	545 023 771
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Sairaskoti	11 400 000	12 311 296
Työhuoneet	3 000 000	2 787 282
Puutarha	1 000 000	1 370 840
Pesula	22 500 000	23 618 055
Luontoisetujen korvaukset	24 000 000	20 174 252
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitos	15 309 000	13 847 509
Korvaukset valtiolta	6 618 000	14 754 804
Maatila	50 087 600	55 931 917
Työtuvat	85 000 000	93 213 531
Kodinhoitotoiminta	18 800 000	24 825 606
Kustaankartanon vanhainkoti	25 449 120	21 847 284
Sekalaiset tulot	1 000 000	3 103 216
Yhteensä	794 363 720	832 809 363

Menot ¹⁾	Määrärahat talous- arvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	markkaa	
Huoltolautakunta ja huoltovirasto	264 097 370	276 819 368
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Yhteiset kustannukset	120 597 250	85 730 184
Sairaskoti	464 350 960	460 214 531
Työhuoneet	4 654 580	3 907 450

Menot ¹⁾	Määrärahat talous- arvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	markkaa	
Puutarha	1 361 260	1 377 415
Pesulaitos	22 825 880	23 524 528
Tervalammen työlaitos	46 826 110	44 767 494
Tervalammen maatila	53 642 560	50 460 728
Työtuvot	116 592 610	91 896 092
Kustaankartanon vanhainkoti	306 063 900	287 895 074
Sairaalahoido	369 850 000	276 279 235
Avohuollon lääkintäkustannukset	47 000 000	68 283 874
Suoranaiset avustukset	550 000 000	668 232 756
Matkakustannukset	450 000	429 876
Hautauskustannukset	4 000 000	2 683 870
Alkoholistihuollon tehostaminen	4 500 000	3 788 880
Kunnallinen työhuolto	3 700 000	3 345 781
Sekalaiset menot	1 638 800	1 434 815
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	60 000 000	57 174 996
Vanhusten kodinhoito	3 000 000	2 037 867
Turberkuloottisten ja reumasairaiden jälkihuolto	13 000 000	7 250 000
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	43 550 000	42 049 389
Yhteensä	2 501 701 280	2 459 584 203
Kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuudet	672 000 000	647 150 608
Kaikkiaan	3 173 701 280	3 106 734 811

Huoltotoimen nettomenot ²⁾ ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden (keskiväkiluvun mukaan) seuraavat:

Vuosi	mk	Vuosi	mk
1950	961: 30	1955	2 142: 77
1951	1 259: 23	1956	2 520: 66
1952	1 572: 61	1957	2 409: 23
1953	1 733: 06	1958	3 231: 16
1954	1 952: 32	1959	3 561: 20

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi huoltolautakunta joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuuksia Kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 647 150 608 mk. Aikaisemmasta käytännöstä poiketen sisällytettiin tämä menoerä kertomusvuonna huoltolautakunnan menoihin.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin kertomusvuonna rahakorvauksina annetusta huollosta 653 335 849 mk, josta 545 023 771 mk koski huoltolautakunnan ja 108 312 078 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistö jakautui seuraavasti:

¹⁾ Taulukkoon ei ole sisällytetty kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta suoritettuja menoja, joiden yhteissumma oli 1 218 473 mk.

²⁾ Kansaneläkelaitokselle suoritettavia kustannusosuuksia lukuun ottamatta.

18. Huoltotoimi

	Korvaus huoltolauta- kunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus las- tensuojelu- lautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt ¹⁾	61 438 577	33 798 330	95 236 907
Toisilta kunnilta perityt	2 232 857	3 234 278	5 467 135
Yksityisiltä perityt	481 352 337	71 279 470	552 631 807
Yhteensä	545 023 771	108 312 078	653 335 849

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 77 mieheltä ja 12 naiselta työlaitok-
sessa suoritettun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomus-
vuonna yhteensä 827 350 mk, josta 540 490 mk huoltolautakunnalta saadun ja
286 860 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä.

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuo-
teen verraten 81 531 083 mk eli 17.6 %. Erikseen laskien nousi valtiolta perittyjen
korvausten määrä 118.9 %, toisilta kunnilta perittyjen korvausten määrä väheni
118.1 % ja yksityisiltä perittyjen määrä nousi 11.8 %. Yksityisiltä perittyjen kor-
vausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskau-
tena 1950—1959 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%
1950	36.1	1955	64.5
1951	39.4	1956	77.8
1952	45.4	1957	86.8
1953	47.7	1958	92.9
1954	62.3	1959	88.3

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan
vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut
suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava
huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä
ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa.

Vuosi	%	Vuosi	%
1950	13.4	1955	18.8
1951	13.1	1956	18.6
1952	14.2	1957	27.2
1953	16.8	1958	21.5
1954	16.0	1959	22.6

¹⁾ Summaan sisältyy kertomusvuonna ensimmäisen kerran valtiolta huoltoapulain 5 luvun
säännösten nojalla saatu korvaus.